

האיתחור

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

הצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [יג]
ההפטרה: "ועמי תלואים" (הושע יא)

ח' כסלו תשפ"ו 1602 (שנה לא')

פרשת ויצא

"...ויקוז מאבלי המקום וישלם מראשותיו וישלכב במקום ההוא" (כוז, יא)

עשאו כמין מרזב סביב לראשו להגנה, שירא מפני חיות רעות (רש"י).
יש להבין, איזו שמירה היא להניח אבנים סביב הראש, והרי חיות רעות יכולות לסתור אותן?
אלא לומדים אנו מכאן שעל האדם מוטלת החובה לעשות השתדלות כמיטב יכולתו, ואם עשה כן אזי ה' יתברך ישלים את המלאכה וישמור עליו, כן יעקב אבינו עשה השתדלות לפי דרגתו. (תורת הפרשה)
גם הנוהגים בכביש צריכים לעשות השתדלות ולשמור על כללי הזהירות, ולא יאמרו יש שאינם נזהרים ויכולים לגרום לתאונות שלא באשמתנו, ומתוך כך ירשו לעצמם לזלזל. אדרבא שישמרו על הכללים יזכו לשמירה משמים ויגיעו למחוז חפצם לחיים טובים ולשלום.

"וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך אשר אנכי הולך ...

ושלתי בשלום אל בית אבלי..." (כוז, כ-כא)

עולה השאלה, לשם מה צריך אדם שמירה בדרך אם ה' עימו?
אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ד הל' ד) כל הדרכים בחזקת סכנה. ועוד נאמר (ירושלמי שבת פ"ב הל' ו) כי השטן מקטרג בשעת סכנה, ולכן צריך אדם לעשות השתדלות שלא להכניס עצמו לשעות רעות והרות אסון ח"ו.
אף יעקב אבינו נדר נדר אע"פ שהבטיח לו הקב"ה שישמור עליו ובכל זאת מדוע לא האמין? משיב הזוהר:
אמר רבי חייא: לפי שלא האמין בעצמו ואמר שמא אחטא ותסור ממני השמירה שהובטחה לי.

השקפת היהדות

נסיעה במכונית – זמן לעבודת המידות

סיפר נהג: נסעתי ברכבי לפתע יצא רכב גדול מהחניה, נאלצתי לבלום ולחכות לו עד שיצליח לצאת אלא שזה לקח לו כ-2 דקות עקב גודלו שכן הוא נסע הלוך וחזור מס' פעמים. נכנסתי ללחץ, מה יהיה? אני צריך להגיע לפגישה חשובה, מי יודע אם אגיע בזמן? ואולי לא אתקבל כבר? אבל החלטתי, זה ניסיון משמים, אחכה בסבלנות. המתנתי עד שהדרך נפתחה והמשכתי בנסיעה. משהגעתי למקום הפגישה חשכו עיני, כל מקומות החניה היו תפוסים, והחניה בתשלום. כרטיס חניה לא היה לי והזמן עובר. פתאום עצר אותי אדם שהתענד לצאת עם רכבו מהחניה ואמר: "אתה יכול להיכנס במקומי, והנה קח גם את כרטיס החניה שלי השתמשתי בו רק 10 דקות. אתה יכול להשתמש בו בשאר הזמן..." עמדתי המום, תליתי את כל הצלחתי בזה שוויתרתי והמתנתי בסבלנות לאדם שיצא מהחניה, כי מוויתור לא מפסידים.

אדם הנוסע ויודע שכל עיכוב שיש לו בדרך הוא מאת ה' יתברך כגון: שהמכונית לא נדלקת והוא ממהר, כשהוא נתקע בפקק, כשצריך לעצור ולתת להולך רגל לחצות את הכביש וכו', אם יחרוט על ליבו שכל עיכוב הוא מאת ה' יתברך, ממילא יהיה לו קל יותר לוותר לנהגים אחרים

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 4:37-4:37 * סוף זמן ק"ש 8:23-8:27

ניסית שבת: 4:17 יציאת שבת: 5:08 יציאת ש"ש ר"ת: 5:40

שנמצאים על הכביש, ולהיות יותר סבלן ורגוע כלפיהם והנהיגה שלו תהיה יותר רגועה, מחושבת ובטוחה תוך שימת לב וציות לתמרורים שלפניו ויזכה להגיע ליעדו ברוגע.

מעשה שהיה

עקשנות מיותרת

מאז ילדותי נחשבתי לילד עקשן, הורי תמיד היו אומרים לי: "אריה אתה מתקרב לגיל בר מצוה, עד מתי תמשיך עם ההתנהגות הזו? הילדים בבניין היו מעירים לי וגם המורים והחברים בכיתה, אבל אני הרגשתי שהצדק איתי. רצייתי דברים פשוטים והיו אומרים לי לא, ניסיתי לשכנע והרגשתי שכולם עושים לי דווקא.

זה היה מתחיל כבר בבוקר, אימי הייתה מכינה לי לחם מרוח בגבינה ואני החלטתי שאני רוצה ממרח אחר שלא תמיד היה בבית ואז היה הוויכוח מתחיל, והייתי ממשיך לעמוד על שלי גם אם זה יגרום לי לאחר לבית הספר, כי אני לא הולך לרעוב. בסופו של הוויכוח הארוך הייתי בוכה בכי אמיתי על מר גורלי, כי ברגע שהראש שלי חשב על ממרח אחר לא הייתי מסוגל לחשוב אחרת. כך נתקעתי במשחקים מול אחי.. במקומות ישיבה בבית הספר, בוויכוחים קטנוניים ומטופשים.... שהייתי נעול בהם ומבחינתי לא הייתה דרך חזרה..

עד לאותו אירוע ששינה אותי: היה זה בשעת צהרים, שוחררנו מוקדם מהלימודים כיוון שהמורה לא הגיע... יצאתי מהשער ללכת הביתה ושמעתי קולות צפירה צורמניים מהרחוב, ראיתי טור ענק של מכוניות שכולם צופרים ברעש אדיר. הבטתי במכונית הראשונה, זו שעכבה את כולם וראיתי שגם הנהג שבה צופר. אנשים החלו לסמן לנהג הראשון שיתקדם כדי לאפשר לטור המכוניות להמשיך, אך הוא סימן שהוא רוצה להיכנס למגרש החניה הסמוך לבית הספר, אלא שבכניסה לחניה חנו 3 מכוניות בהן מונית ללא נהג שחסמה לו את הכניסה לחניה.

נהגים סימנו לו שהמונית ללא נהג וחבל שהוא מעכב עשרות מכוניות אך הוא התנהג באטימות וסימן שימתינו עד שהמונית תזוז. עוד כמה נהגים יצאו והתחננו בפניו שיואיל לזוז כמה מטרים אבל הוא בשלו, נהג אחד היכה בשמשה בחזקה ונראה שהעסק יוצא מכלל שליטה.

הנהג יצא מהמכונית, זיהיתי אותו מיד, היה זה אבא של 2 ילדים מבית הספר, לתדהמתי במקום להתנצל הוא החל להתווכח: "למה אתם לא מזיזים את המונית שחוסמת?", "הנהג לא נמצא תעשה טובה תזוז קצת, תן לפקק להשתחרר", ביקשו. "לא, אני אחכה עד שהוא יזוז".

בעודם מדברים הגיע נהג המונית שהוא מוביל ילד בגיל הגן שישב על כיסא גלגלים, בכל יום היו מביאים אותו במונית ומחזירים אותו. כולם הבינו מדוע נהג המונית חייב לעמוד שם והדבר הגביר את הכעס "תתבייש לך!", צעקו עליו הנהגים. ובמקום להזיז את המכונית הוא יצא מהרכב ואמר בשחצנות: "אני לא זז מכאן עד שאוכל להיכנס לחניה, חכו דקה. הנכה שעייב את כולנו ייסע במונית שלו, והכל יהיה בסדר". נהג המונית ששמע את דיבוריו צעק: "הוא נכה? אתה נכה תתבייש לך, הוא ילד בריא שסובל מבעיה ברגליו, אבל אתה? כולך חולה, אין לך לב, אין לך נשמה, האישיות שלך נכה!" אמר ונסע.

בשלב זה הגיעה המשטרה, השוטר ניגש אליו וביקש: "תתקדם בבקשה לצד, תן לכולם לעבור ותביא רישיונות בבקשה". האיש התחיל להתווכח אתו: "אני צריך לקחת את הילדים שלי..." "תזוז" צעק השוטר, "אני צריך..." התחיל לומר. מהניידת יצא שוטר נוסף, הם ניגשו אליו שלפו אותו מהרכב ואזקו את ידיו. בדיוק אז נישמע הצלצול וכל התלמידים יצאו, ביניהם שני בניו שראו איך עשרות נהגים צועקים על אבא שלהם, מביישים אותו ומטלטלים את הרכב שלו, ולקול הקריאות של כולם הוא הובל לכוון הניידת. אחד השוטרים פינה את הרכב לצד והמכוניות החלו לנוע שכולם מביעים את כעסם על עקשנותו שגרמה להם לחכות כל כך הרבה

זמן ללא סיבה. ילדיו החלו לבכות, בשלב זה החלו נהגים לדבר לליבם של השוטרים שישחררו אותו, אך השוטרים סרבו ואמרו שייקחו אותו לחקירה בתחנת המשטרה על הפרעה לתנועה והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, אולם לאחר הפצרות רבות הם נעתרו לשחררו לא לפני שרשמו לו דו"ח וקנסו אותו בקנס גדול.

הגעתי הביתה נסער כולי וסיפרתי להורי את כל מה שקרה, הם הקשיבו. וכשיפרתי בדמעות על ההשפלה של הנהג מול שני ילדיו, שמתי לב שהורי מסתכלים זה על זה במבטים רבי משמעות. "מה, אתם לא מאמינים לי?" שאלתי, "וודאי שאנו מאמינים לך, כל כך מאמינים לך שאנו לא צריכים הוכחות", "אז למה אתם מחליפים מבטים?". "מה לדעתך גרם לנהג לסרב לזוז, אע"פ שעשרות נהגים צפצפו לו?" שאלה אימי. "כי הוא רצה להיכנס לחניה, כבר סיפרתי לך", השבתי. "אנחנו יודעים זאת, אם נניח אני הייתי רוצה להיכנס לחניה ונהג אחד היה מצפצף, לא עשרות, מה הייתי עושה?" שאל אבי. "היית זז מיד, אתה לא היית נוהג כמוהו", השבתי "ומה ההבדל בין הנהג ההוא לבניי ? אתה מכיר אותו ?", "וודאי, הוא גר כאן בשכונה", "האם הוא אדם טיפשי?", "לא, הוא נראה כאדם שמבין עניין", "אז מה הבעיה שלו?", "הוא עקשן" שמעתי את עצמי אומר והוספתי "עכשיו אני מבין, גם אני עקשן, אתם רוצים להגיד לי שאני מסוגל להגיע להתנהגות כזו?". "תענה על זה בעצמך, ואני חושב שקיבלת מתנה. האדם הזה הראה לך איך תראה בגיל שלו אם לא תעבוד על העקשנות שלך". לא עניתי והלכתי לחדרי, שם בכיתי מעלבון על ההשוואה הזו. הורי נכנסו לחדר וחיבקו אותי אבי אמר לי "אתה ממש לא כמוהו, אתה ילד טוב, בעל מידות טובות, חוץ ממידה אחת שעליך לעבוד עליה. הקב"ה גרם לך ולכיתתך לצאת מוקדם כדי שתראה ותבין מה עקשנות יכולה לעולל לבן אדם".

הסיפור הזה שינה אותי, שוחחתי עם אבי רבות על כך כשאבי אמר לי שהוא חושב שעקשנות היא ממש נכות, ולעקשן יש לשלם קצבת נכות מביטוח לאומי כמו לאדם נכה. כי מהו אדם נכה? אדם שלא יכול ללכת ולא יכול לתפקד ולכן עליו לנסוע במונית... נזכרתי בנהג המונית שצעק: "הוא נכה? אתה נכה!" ידעתי שאני לא רוצה להיות בשום אופן אחד כזה ואעשה כל מאמץ להשתנות.

הלכות זהירות בדרכים [יג]

פינת ההלכה

נהג רכב [ה]

א. מצוה וחובה על נהג הרכב לשמור ולקיים את תקנות התנועה בכביש [כגון: לא לנסוע במהירות מופרזת, לתת זכות קדימה להולכי רגל במעבר חצייה וכדו'] (ויני ממונות לגאון אב"ד עזרא בלכי ח"ג שער שני פ"א ס"ח, נתיבות חיים לרב אשר זעליג מורסקי שער א פ"א ס"ג-ס). אם מצד שמירת עצמו מסכנות שנאמר: (דרכים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ואם מצד שמירת אחרים מסכנות- שלא לפגוע ולסכן בנהיגתו את הולכי הרגל ונהגי רכבים אחרים שסביבו וכן שלא להזיק את רכושם שנאמר: (ויקרא יט, טז): "ולא תעמוד על דם רעך" (נתיבות חיים סס, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בפר"ט יח"ד ח"ז ס"י רה).

ב. **מהירות מופרזת**- אסור לנסוע במהירות הגבוהה מהמהירות המותרת בכביש, בין אם זה בכביש בין עירוני ובין אם זה בכביש עירוני (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כד הגאון רבי חיים קנייבסקי סס, מרכבו ארגמן לגר"ד סימן טוב ס"י יח ס"ה, זכות ונשמרתם לגר"א פיינהלדלר והגר"ח מרדכי וינר עמ' 20-6, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בפר"ט יח"ד ח"ז ס"י רה עמ' סס). היות ורוב התאונות נגרמות בגלל מהירות מופרזת (זכות ונשמרתם סס). **הסבר:** ככל שנוסעים במהירות גבוה יותר השליטה ברכב פוחתת, דבר המעלה את הסיכון לתאונות. גם מהירות התגובה לאירועים בלתי צפויים בכביש נמוכה ולא עומדת ביחס למהירות הנהיגה המופרזת של הנהג ולכן כשהולך רגל מתפרץ לכביש עד שהנהג מספיק להגיב מכוניתו כבר פגעה בו. וככל שהמהירות גבוהה יותר עוצמת הפגיעה קשה יותר (הכל"ב 7).

ג. הנוסע במהירות מופרזת ומתקרב לרמזור, שהתחלף באותו רגע מירוק לאדום וממשיך במהירות כדי "להספיק" את הרמזור שכבר התחלף ולמעשה נוסע באדום, גורם בחפזו לתאונות דרכים

עם הרכבים שיש להם ירוק בנתיבים המקבילים ובהולכי רגל שיש להם אור ירוק לחצות את הכביש (נתיבות חיים עפר א פ"ב ס"כה, הלכ"ז"ד).

דוגמא ממעשה שהיה: היה זה ביום רביעי, התאונה אירעה באשדוד בצומת שבין שדרות ירושלים, הרב לוינ ואלטלנה, המחברת בין רובעים ז', ט' וח'. רכב של רב מאשדוד רצה לעבור בצומת אלטלנה להר"ם לוינ כשהרמזור הורה לו לירוק, אלא שבאותו רגע רכב שנסע בשד' ירושלים הגיע לצומת במהירות מופרזת הרמזור התחלף לו לאדום אך הוא לא עצר ורצה להספיק את הירוק שכבר לא היה והתוצאה תאונה שבנס הסתיימה בפגיעות קלות.

ד. הנוסע במהירות מופרזת בערב שבת לאחר הצפירה המודיעה על כניסת שבת כדי להספיק להגיע ליעדו לפני כניסת שבת, מסכן את חיי הולכי הרגל בגלל המהירות ואי ציות לתמרורים שנועדו לשמור על חיי אדם (נתיבות לרכים עפר א פ"ב ס"ל-ל"ז).

ה. הנוסע במהירות מופרזת, אינו מצליח לשמור על מרחק המחויב מהמכוניות שלפניו, באופן שאם המכוניות שלפניו נאלצות לעצור עזירה פתאומית, הוא יתנגש בהם מאחור ותיגרם תאונת שרשרת (הלכ"ז"ד).

ו. אדם הנוסע בערב שבת לשבות בעיר אחרת ויצא מוקדם, אך בנסיבות שאינן תלויות בו השבת עומדת להיכנס והוא עדיין בדרך, והברירה היחידה העומדת לפניו כדי להגיע למחוז חפצו קודם כניסת שבת היא להאיץ את רכבו מעל המהירות המותרת בחוק.

השאלה: האם מותר לו לנסוע במהירות מופרזת כדי להגיע ליעדו או שמא אסור ועליו לשבות בעיר הקרובה אליה הגיע?

תשובה: מהרב הגאון יצחק זילברשטיין- אסור לנסוע במהירות מופרזת ויש לסור לשבות בעיר הקרובה. **הטעמים:** נסיעה במהירות מופרזת אסורה משום סכנת חיים לנהג הרכב ולסובבים אותו (נתיבות חיים קובץ תשובות עמ' תעז).

ולכן הנוסעים לשבת להתארח מחוץ לעיר יצאו במרווח זמן כזה שיגיעו ליעדם שעתים לפני שבת!

דוגמא ממעשה שהיה: לפני כחודשיים נסע אב עם שלושת בנותיו בערב שבת קודש מירושלים לאשקלון, עקב תאונה שהיתה בדרך הם התעכבו בנסיעה והגיעו סמוך לכניסת שבת לצומת גן יבנה והבינו כי לא יוכלו להגיע לאשקלון אלא אם כן ייסעו במהירות מופרזת, לכן הם פנו מיד לכיוון גן יבנה כשהאב מחנה את המכונית בכיכר הראשית והם הלכו רגלית וחיפשו אחר בית כנסת. הם הגיעו לבית כנסת רשב"י להתפלל ערבית של שבת. לאחר התפילה פנו הבנות לאחת המתפללות שתעזור להן למצוא היכן יוכלו להתארח בשבת, והיא הפנתה אותה לאשת הגבאי גב' חבצלת יב תחי' ששמחה לארח אותם. מתפללי בית הכנסת ששמעו על צרתם הביאו ממאכליהם לבית הגבאי ועברה עליהם שבת מרוממת שלא ציפו לה...

ז. חגורת בטיחות – חובה ומצוה על הנהג וכל יושבי הרכב לחגור חגורת בטיחות בכל נסיעה מתחילתה ועד סופה (ק"ת יח"ד לרש"ל עובדיה יוסף ז"ל ח"ז ס"י רה עמ' קסד, נתיבות חיים עפר א פ"ג ס"מז-מח, הלכ"ז"ד, מרכבו ארגמן לנ"ד סימן טוב ס"י יח ס"ד).

ואם לא חוגרים עוברים על מצוות (דברים ד, טו) "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (סג).

הסבר: חגורת בטיחות היא הפעולה החיונית ביותר שנועדה להגן על הנוסעים במכונית ומורידה ב-50% את הסיכון להיפצע או יותר מכך ח"ו ומקטינה פי 30 את הסיכון להיזרק מהרכב בזמן תאונה שעשוי לגרום למוות ח"ו (הלכ"ז"ד).

ח. חובה להושיב ילדים בכיסא המיוחד להם ולחגור אותם בחגורת הבטיחות, ומי שאינו עושה כן מסכן אותם ועובר על מספר מצוות (נתיבות חיים עפר א פ"ג ס"נג, הלכ"ז"ד).

ט. מצוה על הנהג לדרוש מהנוסעים עימו לחגור את עצמם בין אם הם יושבים במושב הקדמי או במושב האחורי (ק"ת קצט הקהתי ח"ה ס"י רמא, נתיבות חיים עפר א פ"ג ס"מח).

י. ברכב הסעות לילדים, חובה ומצווה על הנהג והמלווה להזהיר את הילדים לחגור את עצמם וישגיחו שיקיימו אזהרתם (נתיבות חיים עפר א פ"ג ס"עו).

יא. נוסע שלא חגר חגורת בטיחות ונתחייב הנהג בקנס [לפי החוק] אין הנוסע חייב לשלמו כוון שאחריות בטיחות הנוסעים היא על הנהג והוא היה צריך לא לנסוע עד שכולם יהיו חגורים (פתחי חושן לרב כל"י עמ' קלז, מרכבו ארגמן עמ' קז-קח, נתיבות חיים עפר א פ"ג ס"נא, הלכ"ז"ד).

כולל לפנסיונרים באשדוד בימים א-ה מ- 11:00 עד 13:00 גמרא, משנה מוסר עם הרב שלמה אסייג בבי"כ ישיבת אשדוד רח' רבי עקיבא אזור ג *מנחה ב- 13:00

שעור בדף היומי באשדוד בימים א-ה מ- 8:00-9:00 בערב עם הרב מאיר שפרכר ב"שטיבלך" [בחדר לימוד ליד המקווה] רח' רבי אליעזר בן הורקנוס [קרוואנים] אזור ז

העלון מוקדש לעילוי נשמת יפתח אמי מיקס ז"ל בן בת שבע אדר תחי' שפקודת שנתו ב-יב כסלו

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonthaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46